

İsmail ERCAN

THEMIS

CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZVII

BİRİNCİ KISIM CEZA HUKUKUNA GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM CEZA HUKUKU VE İŞLEVİ

I. CEZA HUKUKU	19
II. CEZA HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ	19
III. CEZA HUKUKUNUN KAYNAKLARI	20
A. Anayasa ve Uluslararası Sözleşmeler	20
B. 5237 sayılı Türk Ceza Yasası	20
1. Genel Olarak	20
2. Türk Ceza Yasası ile Özel Ceza Yasaları Arasındaki İlişki	21
IV. CEZA HUKUKUNUN TEMEL İLKELERİ	21
A. Yasallık (= Kanunilik) İlkesi	21
1. Tanımı	21
2. Sonuçları	22
B. Kusursuz Ceza Olmaz İlkesi	23
C. Cezaların Kişiselliği İlkesi	24
D. Ümanizm İlkesi	24
E. Hukuk Devleti İlkesi	25

İKİNCİ BÖLÜM CEZA NORMU

I. GENEL OLARAK	27
II. CEZA NORMUNUN YORUMU	28
III. CEZA NORMUNUN UYGULANMA ALANI	29
A. Zaman Bakımından Uygulanma Alanı	29
1. Kural (Suç işlendiği zaman yürürlükte olan yasanın uygulanması)	29
2. İstisna (Lehe yasanın geçmişe yürütmesi)	29
3. Suçun İşlendiği Zaman	30
4. İnfaz Rejimine ve Güvenlik Tedbirlerine İlişkin Yasalar	32
5. Geçici ve Süreli Yasalar	32
6. Muhakeme Hukukuna İlişkin Yasalar	33
7. Zamanaşımına İlişkin Yasalar	34
8. İçtihadı Birleştirme Kararları	34
9. Anayasa Mahkemesinin İptal Kararları	34
B. Kişi Bakımından Uygulanma Alanı	34
1. Kural	34
2. İstisnalar	34
C. Yer Bakımından Uygulanma Alanı	46
1. Ülkesellik (=Mülkîlik) İlkesi	46
2. Kişisellik İlkesi	49
3. Korunma İlkesi	52
4. Evrensellik İlkesi	52
5. İkame (= Başka Devlet Adına) Yargı İlkesi	53
6. Cezadan Mahsup ve Hak Yoksunlukları	54

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM GERİ VERME

I. KAVRAM	55
II. KAYNAKLARI	55
III. KOŞULLARI	55
A. Olumlu Koşullar	55
1. Suç Oluşturan Bir Eylemin Varlığı	55
2. Eylemin Kovuşturulabilir Nitelikte Olması	56
3. Eylemin Belli Bir Ağırılıkta Olması	56
4. Failin Yabancı Olması	56
5. Yargısal ve Siyasal Karar	57
B. Olumsuz Koşullar	58
1. Siyasal Suçlar	58
2. Askeri Suçlar	59
3. Düşünce Suçları	60
4. İstemde Bulunulan Ülkenin Yargılama Yetkisine Giren Suçlar	61
5. Non Bis İn İdem İlkesine Aykırılık	61
IV. ÖZEL DURUMLAR	61
A. Ölüm Cezası Gerektiren Suçlarda Geri Verme Sorunu	61
B. Mali Suçlarda Geri Verme Sorunu	61
V. USUL	62
VI. ÖZELLİK (= HUSUSİLİK) KURALI	62
VII. YABANCI ÜLKE CEZA YASASININ DEĞERİ	63

İKİNCİ KISIM SUÇ HUKUKU

BİRİNCİ BÖLÜM SUÇUN UNSURLARI

I. YASALLIK (TİPİKLİK) UNSURU	68
A. Genel Olarak	68
B. Sözde (= Mefruz) Suç	68
1. Genel Olarak	68
2. Türleri	69
3. Sonucu	71
II. MADDİ UNSURLAR	71
A. Fail	71
B. Suçun Mağduru	72
C. Suçun Maddi Konusu	73
D. Eylem (= Fiil)	74
1. Hareket	74
2. Sonuç	79
3. Nedensellik Bağı	84
E. Suçun Nitelikli Unsurları	89
III. HUKUKA AYKIRILIK UNSURU	90
A. Genel Olarak	90
B. Hukuka Uygunluk Nedenleri	91
1. Niteliği	92
2. Özellikleri	93
3. Türleri	94
4. Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Aşılması	103
IV. MANEVİ UNSUR	104

A. Genel Olarak	104
B. Kast	105
1. Genel Olarak	105
2. Türleri	107
3. Kastın Belirlenmesi	112
4. Amaç ve Saik	112
C. Taksir	113
1. Kavram	113
2. Taksirin Unsurları	114
3. Taksir türleri	117
4. Taksirli Suçlarda Sorumluluk	123
5. Taksir Kalıpları	124
D. Sonucu Nedeniyle Ağırlaşmış Suçlar	124
E. Basın Suçlarında Cezai Sorumluluk	127
1. Genel Olarak	127
2. Basın Suçlarından Sorumluluğun Hukuksal Rejimi	128
3. Düzeltme ve Yanıt Hakkı	129
4. Yargılama Usulü	130

İKİNCİ BÖLÜM SUÇUN UNSURU SAYILMAYAN OLGULAR

I. ÖN KOŞULLAR	131
II. CEZALANDIRABİLME KOŞULLARI	131
III. KİŞİSEL CEZASIZLIK NEDENLERİ	133
IV. CEZAYI KALDIRAN VEYA AZALTAN KİŞİSEL NEDENLER	134
V. CEZA MUHAKEMESİ KOŞULLARI	134

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM SUÇ NİTELİĞİNDE OLMAYAN HUKUKA AYKIRI EYLEMLER

I. SUÇ VE HAKSIZ EYLEM (= FİİL)	137
II. SUÇ VE İDARİ YAPTIRIM GEREKTİREN EYLEMLER	138
A. Suçların Kabahatlerden Ayırt Edilmesi	138
1. Genel Olarak	138
B. Suçların Disiplin Suçlarından Ayırt Edilmesi	140

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM CEZA SORUMLULUĞU (KUSURLULUK)

I. GENEL OLARAK	143
II. KUSUR YETENEĞİ	144
A. Kavram	144
B. Kusur Yeteneğinin Aranacağı Zaman	144
1. Genel Olarak	144
2. Nedeninde Serbest Hareketler Kuramı (= Actiones Liberae in Causa, ALIC Kuralı)	144
C. Kusur Yeteneğini Etkileyen Durumlar	145
1. Yaş Küçüklüğü	145
2. Sağır ve Dilsizlik	146
3. Akıl Hastalığı	147
4. Geçici Nedenler	149

5. Alkol veya Uyuşturucu Madde Etkisinde Olma	150
III. KUSURLULUĞU KALDIRAN NEDENLER.....	150
A. Zorunluluk Durumu (= İztırar Hali)	150
1. Genel Olarak.....	150
2. Koşulları	151
3. Üçüncü Kişi Yararına Zorunluluk Durumu	152
4. Zorunluluk Durumuna Benzeyen Kurumlar	152
5. Sonuçları	153
B. Amirin Emrini İfa	154
1. Genel Olarak.....	154
2. Koşulları	154
3. Konusu Hukuka Aykırı Olup Suç Oluşturmayan Emirler.....	155
4. Konusu Suç Oluşturan Emir.....	155
C. Beklenmeyen Durumlar (= Kaza ve Tesadüf).....	156
D. Zorlayıcı Nedenler (= Mücbir Sebepler).....	156
E. Maddi ve Manevi Zorlama (Cebir, Tehdit ve Korkutma)	156
F. Yanılma	157
1. Hukuksal Yanılma	158
2. Kastı Kaldıran Yanılma	158
3. Kusurluluğu Etkileyen Yanılma.....	162
G. Sapma	164
IV. HAKSIZ TAHRİK	164
A. Genel Olarak.....	164
B. Hukuksal Niteliği	165
C. Koşulları	165
1. Tahrike Neden Olan Bir Eylemin Olması	165
2. Eylemin Haksız Olması	166
3. Haksız Eylemin Fail Üzerinde Öfke veya Şiddetli Üzüntüye Neden Olması	167
4. Suçun Haksız Tahrike Neden Olan Kişiye Karşı İşlenmesi	167
D. Haksız Tahrik ve Diğer Kurumlar	168
E. Sonuçları	169

BEŞİNCİ BÖLÜM SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜM BİÇİMLERİ

I. TEŞEBBÜS (KALKIŞMA)	171
A. Genel Olarak.....	171
1. Kavram	171
2. Suç Yolu	172
B. Koşulları	173
1. Kasten İşlenebilen Bir Suçun Olması	173
2. Suçun İcrasına Başlanması.....	173
3. Suçun İcrasında Elverişli Hareketlerin Kullanılması	174
4. Suçun, Failin Elinde Olmayan Nedenlerle Tamamlanamaması	174
5. Suç Tipinin Teşebbüse Elverişli Olması	174
C. İşlenemez Suç (Elverişsiz Teşebbüs)	175
1. Genel Olarak.....	175
2. Gerçekleşme Biçimleri.....	176
3. Ceza.....	177
D. Teşebbüste Özel Durumlar	177
E. Gönüllü Vazgeçme.....	178
1. Kavram ve Hukuksal Niteliği	178
2. Koşulları	178
3. Sonuçları	179
F. Etkin Pişmanlık.....	180
1. Kavram ve Hukuksal Niteliği	180

2. Sonucu	181
G. Kalkışma (Teşebbüs) Suçları.....	181
H. Teşebbüs Aşamasında Kalan Suçlarda Cezanın Belirlenmesi	182
II. İŞTİRAK	182
A. Genel Olarak.....	182
B. Çok Failli Suçlar	183
1. Genel Olarak	183
2. Çok Failli Suçların, Suça İştirakten Ayırt Edilmesi	185
C. Koşulları	185
1. Faillerin Birden Çok Olması	185
2. Suçun İcrasına Başlanması ve Bütün Ortaklar Bakımından Aynı Olması	185
3. Faillerin İşlenen Suça Katkıda Bulunması.....	186
4. Faillerin Suça Katkısının Nedensellik Değeri Taşınması	186
5. İştirak Kastının Bulunması (Manevi unsur)	186
D. Suça İştirak Biçimleri.....	187
1. Faillik	187
2. Şeriklik	190
E. İştirakte Suç Ortaklarının Kararlaştırılardan Farklı Bir Suç İşlemeleri	193
F. Nitelikli Unsurların Ortaklara Geçışı	193
G. Kışkırtıcı Ajanın Ceza Sorumluluğu.....	194
H. Özgü Suçlara İştirak	195
I. Çok Failli Suçlara İştirak.....	196
J. Taksirli Suçlara İştirak.....	196
K. İştirakte Faile Verilecek Ceza.....	196
III. İÇTİMA.....	196
A. Genel Olarak.....	196
B. Suçun Tekliği ve Çokluğu	197
C. Türk Ceza Yasası'nda Düzenlenen İçtima Türleri	199
1. Bileşik Suç	199
2. Zincirleme Suç	201
3. Fikri İçtima	207
D. Sapmanın İçtima Yönünden Değerlendirilmesi	215
1. Hedefte Sapma.....	216
2. Suçta Sapma.....	219
3. Nedensellik Bağında Sapma	221
E. Diğer İçtima Türleri	221
1. Karma (= Muhtelit) Suç	221
2. Geçitli (= Müterakki) Suç	222
F. Yasaların İçtiması (= Görünüşte İçtima)	223
1. Genel Olarak	223
2. Türleri.....	223

ÜÇÜNCÜ KISIM YAPTIRIM HUKUKU

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

I. GENEL OLARAK	229
II. TÜRLERİ	229
A. Cezalar.....	229
1. Genel Olarak.....	229
2. Türleri	230
3. Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi.....	237
B. Güvenlik Tedbirleri.....	246

1. Kavram	246
2. Türleri.....	246

İKİNCİ BÖLÜM ERTELEME

I. GENEL OLARAK.....	261
II. KOŞULLARI	262
A. Faile İlişkin Koşul (Daha Önce Kasıtlı Bir Suçtan Ceza Almama).....	262
B. Suça İlişkin Koşul (Yeni Suçtan Verilen Cezanın Belli Ağırlıkta Olması)	262
C. Mahkemeye İlişkin Koşul (Mahkemede Hükümlünün Bir Daha Suç İşlemeyeceği Konusunda Kanının Oluşması).....	263
III. ERTELEMENİN KOŞULA BAĞLANMASI.....	263
IV. DENETİM SÜRESİ.....	264
V. ERTELEMENİN DÜŞMESİ	264
VI. ERTELEMENİN SONUÇLARI.....	265

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM KOŞULLU SALIVERİLME

I. GENEL OLARAK	267
II. KOŞULLARI.....	267
A. İyi Halli Olmak	267
B. Süre.....	267
III. DENETİM SÜRESİ.....	268
IV. KOŞULLU SALIVERME KARARI.....	268
V. KOŞULLU SALIVERİLME KARARININ GERİ ALINMASI.....	268
VI. KOŞULLU SALIVERİLME HÜKÜMLERİNİN UYGULANMAYACAĞI SUÇLAR ...	269

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DAVA VE CEZA İLİŞKİSİNİ DÜŞÜREN NEDENLER

I. GENEL OLARAK.....	271
II. TÜRLERİ.....	271
A. Sanığın ve Hükümlünün Ölümü.....	271
B. Af	272
1. Genel Olarak	272
2. Türleri.....	272
3. Affın Reddedilmesi	276
4. Affın Geri Alınması	276
5. Affedilemeyecek Suçlar	276
C. Zamaşımı	277
1. Kavram	277
2. Türleri.....	277
D. Şikâyetten Vazgeçme.....	281
E. Uzlaşma	282
F. Ön Ödeme.....	283
1. Kavram	283
2. Türleri	283

**BEŞİNCİ BÖLÜM
ADLİ SİCİL**

I.	GENEL OLARAK	287
II.	ADLİ SİCİLE KAYDEDİLECEK BİLGİLER	288
III.	KAYITLARIN SİLİNMESİ	289

**ALTINCI BÖLÜM
YASAKLANMIŞ HAKLARIN
GERİ VERİLMESİ**

EKLER

**EK -1:
TÜRK CEZA YASASI İLE GETİRİLEN YENİLİKLER**

A.	Biçimsel Değişiklikler	297
B.	Ceza Hukukunun Genel Kuramı Yönünden Yapılan Değişiklikler.....	298
C.	Suç Hukuku Yönünden Yapılan Değişiklikler.....	299
D.	Yaptırım Hukuku Yönünden Yapılan Değişiklikler	300

**EK -2:
KABAHATLERİN HUKUKSAL REJİMİ**

A.	Kabahat Sayılan Eylemler.....	303
B.	Kabahat Olmaktan Çıkartılarak Suç Sayılan Eylemler	304
C.	Yaptırımlar	305
	1. İdari Para Cezası	305
	2. Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi	305
D.	Karar Verme Yetkisi.....	306
	1. İdari Makamlar	306
	2. Cumhuriyet Savcısı.....	306
	3. Mahkeme	306
E.	Karar.....	306
F.	Yasa Yolları	307
	1. Genel Olarak	307
	2. Adli Yargıda Uygulanan Yasa Yolları.....	307
	a. Başvuru yolu	307
	b. İtiraz yolu	309
	c. Vazgeçme ve kabul	309
G.	Kabahatlerde Zamanaşımı	309
	1. Soruşturma Zamanaşımı	309
	2. Yerine Getirme Zamanaşımı	310

KAYNAKÇA.....		311
---------------	--	-----